

УКРАЇНСЬКА МОВА

для іноземців
КРОК ЗА КРОКОМ

Харків
«Фоліо»
2023

Купити книгу на сайті [>>>](http://kniga.biz.ua)

Зміст

Урок 1.	Передмова	4
Урок 2.	Звук. Буква. Алфавіт	5
Урок 3.	Хто це? Що це?	18
Урок 4.	Хто я? Хто ми?	25
Урок 5.	Я — студент. Ми — студенти	30
Урок 6.	Який я? Який він? Які ми?	35
Урок 7.	Який сьогодні день? Який тепер місяць?	41
Урок 8.	Що я роблю? Що ми робимо?	45
Урок 9.	Що я читаю? Я читаю книжку!	51
Урок 10.	Мені подобається ця книжка! Мені подобається читати!	60
Урок 11.	Ми виконуємо вправи!	64
Урок 12.	Я знаю твого брата. Ми читаємо цікаву книжку!	69
Урок 13.	Раніше я читав. Тепер я відпочиваю!	74
Урок 14.	Книжка на столі. Стіл у кімнаті	79
Урок 15.	У Львівському університеті. На моєму столі	84
Урок 16.	Лежати, сидіти, стояти, ходити і т. ін.	89
Урок 17.	Котра година? О котрій годині?	96
Урок 18.	Я пишу ручкою, розмовляю з другом, хочу бути письменником...	101
Урок 19.	Слова, фрази, розмови...	114
Урок 20.	Де? Куди? Звідки?	129
Урок 21.	Рухаємося...	137
Урок 22.	Ми робили... Ми зробили! Ми знову будемо робити!!!	144
Урок 23.	Рух — це життя!	157
Урок 24.	Ми любимо подарунки!	162
Урок 25.	Вітаємо... Бажаємо...	169
Урок 26.	Дієслово — центр українського речення	174
Урок 27.	Їжа — джерело енергії	183
Урок 28.	Я веселий. Мені весело!	190
Урок 29.	Україна — це країна, у якій ми...	199
Урок 30.	Вчимося і повторюємо.....	213
Урок 31.	Будьмо здорові!	219
Урок 32.	Орієнтування в місті й не тільки...	235
Урок 33.	Рухаємося по-різному і в різних напрямах..	239
Урок 34.	Говоримо про причину і про результат... (чому? — бо тому!)	251
Урок 35.	Говоримо про мету й умову дії	256
Урок 36.	Говоримо про час і місце... (коли? де? і т. ін.)	263
Урок 37.	Ми читаємо сидячи... Прочитавши, встанемо!	267
Додаток	Прочитана книжка... Вивчене правило... Складений іспит!	275
	Українські дієслова за абеткою	283

Передмова

Світлій пам'яті Мами присвячую

Мова — це наша національна ознака, у мові — наша культура, сутність нашої свідомості.

Іван Огієнко

Усі традиційні й новітні методи навчання іноземної мови не виключають використання підручника, який у тріаді *студент — підручник — викладач* посідає наріжне місце. Особливу роль підручник відіграє на початковому етапі вивчення іноземної мови, коли закладається фундамент іншомовної компетенції у всіх видах мовленнєвої діяльності.

Підручник «**Українська мова для іноземців. Крок за кроком**» призначений для навчання тих іноземців, хто ніколи не вивчав української мови, але хоче навчитися говорити, читати, писати українською мовою та розуміти її на слух.

Повне опанування навчального матеріалу підручника дасть змогу іноземцеві досягнути рівня В1 (Рубіжного) загального володіння українською мовою. Зміст підручника відповідає вимогам і нормам, що містить Навчальна програма з української мови для відділень/факультетів доуніверситетської підготовки іноземних громадян, затверджена Міністерством освіти і науки України.

Підручник може бути використаний як для навчання в групі чи для індивідуальної роботи з викладачем (консультантом), так і в процесі дистанційного навчання. Підручник одномовний, що дає змогу застосовувати його у багатонаціональних групах, де немає мови-посередника.

Матеріал викладено за комунікативно-когнітивним принципом і поділено на 37 уроків. Кожен з уроків має називу, що узагальнено відображає зміст комунікативної теми і спрямовує увагу студента на мовленнєве вміння, яке сформується в ході опрацювання матеріалу або вказує на певну важливу рису української мови.

У підручнику послідовно дотримано принципу науковості, а також вимог послідовності, наступності й системності у навчанні. Урок містить:

- комунікативну й граматичну мету;
- лексичний матеріал до теми;

- діалоги відповідно до комунікативної мети уроку;
- вправи на семантичне і граматичне засвоєння нових слів;
- інформацію про граматику у вигляді схем чи малюнків з мінімальним текстуальним поясненням;
- вправи та комунікативні моделі на основі вивченої лексики для формування граматичної вправності;
- текст (тексти) відповідно до комунікативної мети;
- творчі завдання і завдання для самостійної роботи студента.

Додаткові пояснення під гаслами **Увага! / Довідка! / NB!** супроводжують увесь навчальний матеріал і слугують для того, щоб студент зміг згодом самостійно повторювати вивчене.

У підручнику враховано принцип спрямованості навчання на подальше здобуття освіти в Україні чи реалізацію інших потреб, пов'язаних із професійною діяльністю. Викладач повинен домогтися, щоб іноземні студенти чітко усвідомили основну мету навчання — опанування української мови, яка є державною в Україні і здатна забезпечити комунікативні потреби у різних сферах.

Підручник апробований у навчальній роботі зі студентами-іноземцями підготовчого відділення Львівського національного університету імені Івана Франка, з учасниками Літньої школи «Українська мова та країнознавство», з іноземними стажистами.

Автор висловлює щиру подяку професорові Борисові Архиповичу Циганку, доцентам Олені Володимирівні Гузар і Зоряні Йосипівні Куньч за цінні поради і зауваження, зроблені під час рецензування; доцентові Віктору Євгеновичу Кревсу — за важливу методичну й організаційну допомогу; колегам-викладачам ЛНУ імені Івана Франка — за уважне ставлення, ретельну апробацію та висловлені побажання.

Урок 1

ЗВУК. БУКВА. АЛФАВІТ

Комуникативна тема: Вітання.

Граматика: Український алфавіт. Звуки і букви.

1. ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ:

Український алфавіт має 33 букви, що передають на письмі голосні й приголосні звуки.

велика	мала	велика	мала	велика	мала
А	а	І	і	Т	т
Б	б	Ї	ї	У	у
В	в	Й	й	Ф	ф
Г	г	К	к	Х	х
Ґ	ґ	Л	л	Ц	ц
Д	д	М	м	Ч	ч
Е	е	Н	н	Ш	ш
Є	є	О	о	Щ	щ
Ж	ж	П	п		ь
З	з	Р	р	Ю	ю
	и	С	с	Я	я

ДОВІДКА

Переважно одній літері відповідає один звук.

Буква «ъ» не передає жодного звука, а тільки вказує на м'якість попереднього приголосного, напр.: роль [рол'].

Знак «'» — апостроф — до алфавіту не входить і додатково (якщо потрібно) вказує на твердість приголосного звука.

Український алфавіт

Б, б	→	В, в
Д, д	→	З, з
I, i	→	Й, й
Ї, ї	→	П, п
Н, н	→	Т, т
Ц, ц	→	Ф, ф
Ч, ч	→	Ш, щ

2. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

[a]	a - а - а	a - о - у	о - а - у	а - у - о
[o]	о - о - о	у - о - а	у - а - о	о - у - а
[y]	у - у - у	а - а - у	о - о - а	у - о - у
[e]	е - е - е	е - і - и	і - е - и	е - и - і
[i]	і - і - і	и - і - е	и - е - і	і - и - е
[и]	и - и - и	а - и - у	е - і - и	и - і - и

ДОВІДКА

В українській мові є **6** голосних звуків, яким на письмі відповідають букви **а, о, у, е, і, и**.

a-o-a	o-a-o	y-a-y	e-a-e	i-a-i	i-a-i
a-y-a	o-y-o	y-o-a	e-o-e	i-o-i	i-o-i
a-e-a	o-e-o	y-e-y	e-y-e	i-y-i	i-y-i
a-i-a	o-i-o	y-i-y	e-i-e	i-e-i	i-e-i
a-i-a	o-i-o	y-i-y	e-i-e	i-i-i	i-i-i
а - о - у - е - і - и					

3. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

а - я - а	а - я - я	я - я - а	я - а - я
е - е - е	е - е - е	е - е - е	е - е - е
і - і - і	і - і - і	і - і - і	і - і - і
у - ю - у	у - ю - ю	ю - ю - у	ю - у - ю
я - ю - е - і	я - ю - е - и	і - і - е - е	и - е - і - е
а - ю - е - і	я - ю - е - и	і - і - і - е	і - е - і - е
я - у - е - і	і - і - е - и	і - і - а - ю	і - е - і - е
я - ю - е - і	я - у - е - и	ю - у - я - е	і - і - е - е
я - ю - е - і	я - і - е - и	я - ю - е - і	е - і - е - і
а - ѿ - е - і	е - і - я - ю	и - е - і - е	і - і - е - е

ДОВІДКА

Букви **я, ю, е, і** також позначають голосні звуки.
Буква **і** завжди позначає два звуки: приголосний [ї] та голосний [і]. Отже, **ї** — [їі].

Букви **я, ю, е** залежно від позиції у слові можуть позначати або два звуки, або тільки голосний звук після м'якого приголосного:
я — [яа] або ['a], **ю** — [йу] або ['y], **е** — [йе] або ['e].

4. ЧИТАЙТЕ:

оя, ая, ія, ия, ея, уя
ое, ее, ие, уе, іе, ае

ою, ую, ию, ію, ею, аю
яе, юе, іе, ие, ее, уе

ої, оєї, иєї, уєї, ії, ії
аоя, яую, иея, іяя, іїї

5. ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ. ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ (CONSONANTS):

№ з/ п	Літера (letter)	Звук (sound)	
	Українська мова (Ukrainian)	Українська мова (Ukrainian)	Англійська мова (English equivalent)
1	М, м	море [more] — sea	[m] — mother
2	Т, т	туман [tuman] — fog	[t] — table
3	К, к	книга [knyha] — book	[k] — kind
4	Н, н	небо [nebo] — sky	[n] — name
5	Р, р	рука [ruka] — hand	[r] — rain
6	Ц, ц	це [tse] — this	[ts] — tsar
7	Б, б	брат [brat] — brother	[b] — banner
8	Д, д	дитина [dytyna] — child	[d] — dress
9	П, п	поле [pole] — field	[p] — police
10	Л, л	лампа [lampa] — lamp	[l] — lamp
11	Г, г	гора [hora] — mountain	[h] — haw
12	Х, х	холод [kholod] — cold	[kh] — heart
13	Ґ, ґ	ганок [ganok] — porch	[g] — glass

6. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

М м ма-мо-му-ме-ми-мі*
 ам-ом-ум-ем-им-ім
 а-ма ма-ам
 о-мо мо-ом
 у-му му-ум
 е-ме ме-ем
 и-ми ми-им
 і - мі мі-ім

мама

Мама і тато.
 Тато та мама.
 і = та

Мама там.
 Тато тут.
 там ≠ тут

Т т та-то-ту-те-ти-ті
 ат-от-ут-ет-ит-іт
 а-та та-ат
 о-то то-от
 у-ту ту-ут
 е-те те-ет
 и-ти ти-ит
 і - ті ті - іт

тато

*Приголосні звуки перед голосним і завжди потрібно вимовляти м'яко [t'] або пом'якшено [m'i].

7. ПИШІТЬ.

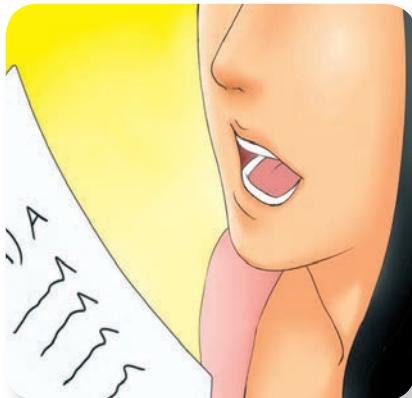
М м

М м

8. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

К к ка-ко-ку-ке-ки-кі
ак-ок-ук-ек-ик-ік
а-ка ка-ак
о-ко ко-ок
у-ку ку-ук
е-ке ке-ек
и-ки ки-ик
і-кі кі-ік
так, мак, око, кут, кіт,
кит, кома, мити, іти

Н н на-но-ну-не-ни-ні
ан-он-ун-ен-ин-ін
а-на на-ан
о-но но-он
у-ну ну-ун
е-не не-ен
и-ни ни-ин
і-ні ні-ін
ні, нота, танок, наука,
не, кіно, кинути, туман

9. ПИШІТЬ.

К к

Н н

10. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

P p

ра-ро-ру-ре-ри-рі
ар-ор-ур-ер-ир-ір
а-па ра-ар
о-ро ро-ор
у-ру ру-ур
е-ре ре-ер
и-ри ри-ир
і-рі рі-ір
так, мак, око, кут, кіт,
кит, кома, мити, іти

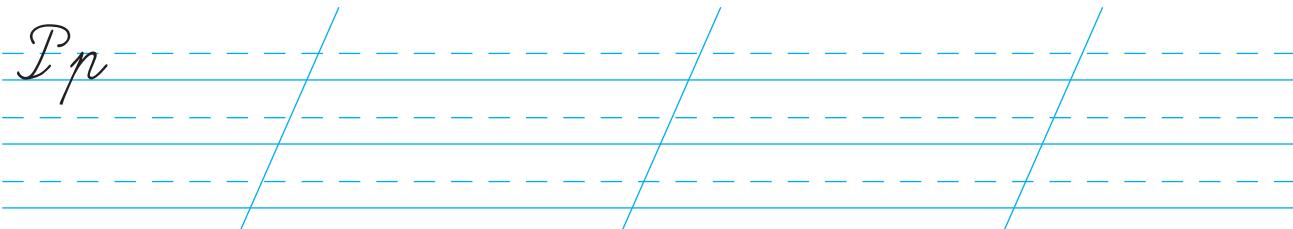

11. ЧИТАЙТЕ:

мир, кран, трек,
метр,
ріка, рукá, ráма,
турнíр, нóмер, метрó,
móре, урóк, мárка,
káрта,
ракéта, комéта,
коментáр,
коментáтор.

12. ПИШІТЬ.

13. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

Ц ц

ца-цо-цу-це-ци-ци
ац-оц-уц-ец-иц-іц
а-ча ца-ац
о-зо цо-оц
у-цу цу-уц
е-це це-ец
и-ци ци-иц
і-ці ці-іц

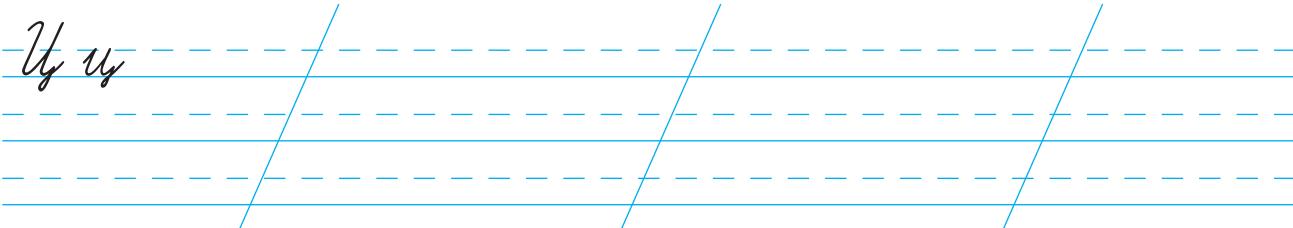

14. ЧИТАЙТЕ:

це, цирк,
цúкор, цукérка,
цунáмі, цар,
нація, ціна,
цент, цúчик

15. ПИШІТЬ.

Урок 1. Звук. Буква. Алфавіт

16. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

Б б

ба-бо-бу-бе-би-бі
аб-об-уб-еб-иб-іб
а-ба ба-аб
о-бо бо-об
у-бу бу-уб
е-бе бе-еб
и-би би-иб
і-бі бі-іб

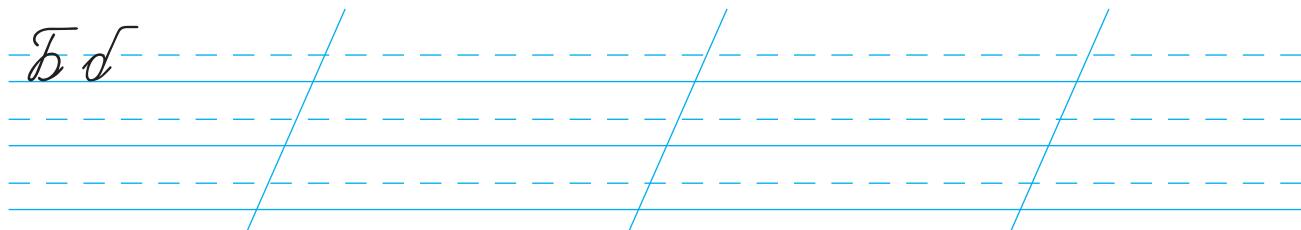
17. ЧИТАЙТЕ:

ри́ба, ба́ба,
брат, бар,
куб, бања́н,
банк, бік,
бинт

18. ПИШІТЬ.

Б б

19. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

Д д

да-до-ду-де-ди-ді
ад-од-уд-ед-ид-ід
а-да да-ад
о-до до-од
у-ду ду-уд
е-де де-ед
и-ди ди-ид
і-ді ді-ід

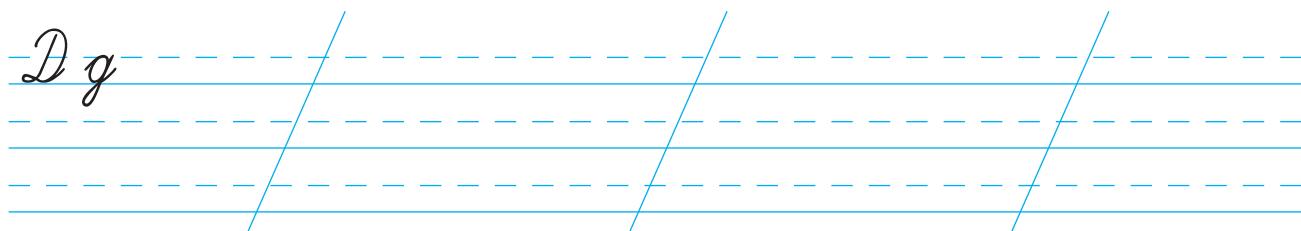
20. ЧИТАЙТЕ:

де, дити́на, дід, один,
дім, дамба, думка,
доба́, дно, ра́dio,
манда́рін, дата, ди-
ректо́р, думати, діяти,
добре

21. ПИШІТЬ.

Д д

22. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

П п па-по-пу-пе-пи-пі
ап-оп-уп-еп-ип-іп
а-па па-ап
о-по по-оп
у-пу пу-уп
е-пе пе-еп
и-пи пи-ип
і-пі пі-іп

23. ЧИТАЙТЕ:

пáні, пан, парк,
піаніно, панорáма,
пúма, óпера,
помідор, пíти,
тип, пáпка

24. ПИШІТЬ.

П п

25. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

Л л ла-ло-лу-ле-ли-лі
ал-ол-ул-ел-ил-іл
а-ла ла-ал
о-ло ло-ол
у-лу лу-ул
е-ле ле-ел
и-ли ли-ил
і-лі лі-іл

26. ЧИТАЙТЕ:

лімóн, ліст, клас,
ліс, ліс, літо,
лопáта, молокó,
клуб, леопáрд,
лелéка, лáмпа

27. ПИШІТЬ.

Л л

28. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

Б б – П п	ба-па бо-по	бу-пу бе-пе	би-пи бі-пі
		ба-бо-бу-бе-би	
		па-по-пу-пе-пи	
	па-па-ба	по-бо-бо	ба-ба-па
	ба-па-ба	бо-по-по	пу-бу-пу
	бу-пу-пу	бе-бе-пе	пе-пе-пи
			бо-по-по
			пе-бе-пе
			пи-би-пи

29. ЧИТАЙТЕ:

банк — панк
бýти — пýти
брáти — прáти
балка — пálка
гриб — грип
бородá — порóда

30. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

Д д – Т т	да-до-ду-де-ди-ді да-та де-те до-то ду-ту ди-ти	да-да-та те-те-де то-то-да ту-ту-ду ди-ти-ди	та-то-ту-те-ти-ті до-то-то де-те-де то-до-до де-де-те ди-ти-ти

31. ЧИТАЙТЕ:

діло — тіло
під — піт
дáнець — тáнець
там — дам
туш — душ

32. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

Г г	га-го-гу-ге-ги-гі аг-ог-уг-ег-иг-іг а-га о-го у-гу е-ге и-ги і-гі	X x	ха-хо-ху-хе-хи-хі ах-ох-ух-ех-их-іх а-ха о-хо у-ху е-хе и-хи і-хі

33. ЧИТАЙТЕ:

погóда, годíна,
гід, ягода, горá, гном,
гуртóм
хто, хмáра, хíмія,
хáта, пухíр, хíрúрг,
хурмá, хóбот

34. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

Г г	га-го-гу-ге-ги-гі ка-ко-ку-ке-ки-кі ха-xo-ху-хе-хи-хі	га-ка-ха го-ко-хо гү-ку-хү ге-ке-хе	ка-га-ха-ко-го-хо ку-гү-ху-хе-ке-гé ге-ке-хе-гү-ку-хү хи-гí-ки-га-ка-ха

35. ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ. ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ:

№	Літера		Звук	
	Українська мова	Українська мова	Англійська мова	
1	Ч, ч		чоловік [cholovik] — man, husband	[ch] — church
2	В, в		вовк [vowk] — wolf	[v] or [w] — voice, work
3	Ф, ф		фото [photo] — photo	[ph] — photograph
4	С, с		середа [sereda] — Wednesday	[s] — soul
5	З, з		зелений [zelenyi] — green	[z] — zoo
6	Ц, ц		жити [zhyty] — to live	[zh] — journalist
7	Ш, ш		шапка [shapka] — hat	[sh] — shine
8	Й, ѹ		чорний [chornyi] — black	[i] — boy

36. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

37. ЧИТАЙТЕ:

Ч ч ча-чо-чу-че-чи-чі

ач-оч-уч-еч-ич-іч

а-ча ча-ач

о-чо чо-оч

у-чу чу-уч

е-че че-еч

и-чи чи-ич

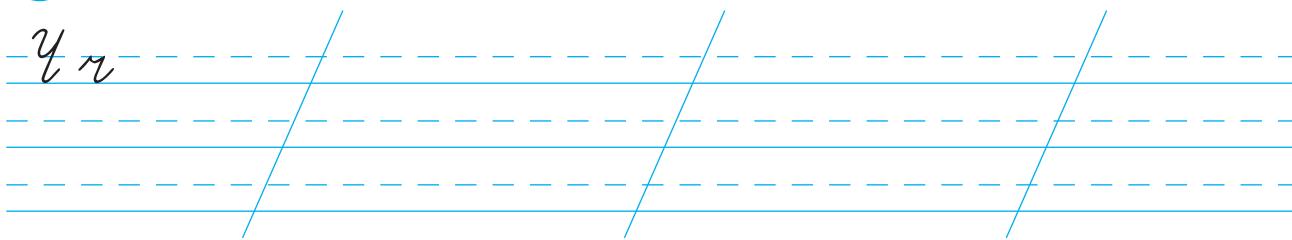
і-чі чі-іч

число́, чита́ч,
чай, ча́йник, час,
частíна, чоло́,
чóботи, лічба́,
очі, чуб,
почуття́

38. ПИШІТЬ.

39. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

В в ва-во-ву-ве-ви-ві
ав-ов-ув-ев-ив-ів
а-ва ва-ав
о-во во-ов
у-ву ву-ув
е-ве ве-ев
и-ви ви-ив
і-ві ві-ів

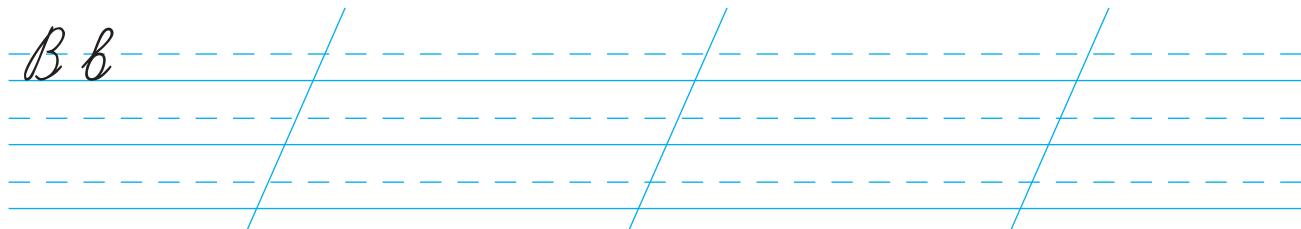

40. ЧИТАЙТЕ:

мóва, водá,
видéлка, вúхо,
ведмíдь, вечéря,
вíкно, вíтер

41. ПИШІТЬ.

42. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

Ф ф фа-фо-фу-фе-фи-фи
аф-оф-уф-еф-иф-іф
а-фа фа-аф
о-фо фо-оф
у-фу фу-үф
е-фе фе-еф
и-фи фи-иф
і-фі фі-іф

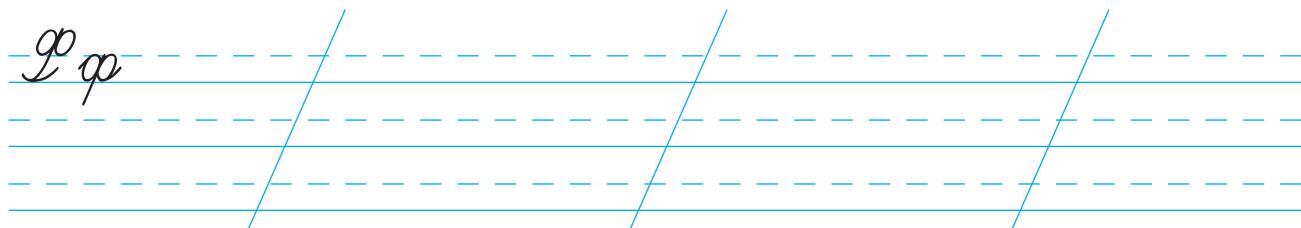

43. ЧИТАЙТЕ:

фáбрика, фóто,
фотоапарáт,
фотóграф, графíн,
фéрма, фíрма,
футбóл

44. ПИШІТЬ.

45. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

C c са-со-су-се-си-сі
ас-ос-ус-ес-ис-іс
а-са са-ас
о-со со-ос
у-су су-ус
е-се се-ес
и-си си-ис
і-сі сі-іс

46. ЧИТАЙТЕ:

сестра, спорт,
сумка, сир, сметана,
суп, студент,
студентка, сім,
рис, рисъ

47. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

З з за-зо-зу-зе-зи-зі
аз-оз-уз-ез-из-із
а-за за-аз
о-зо зо-оз
у-зу зу-уз
е-зе зе-ез
и-зи зи-из
і-зі зі-із

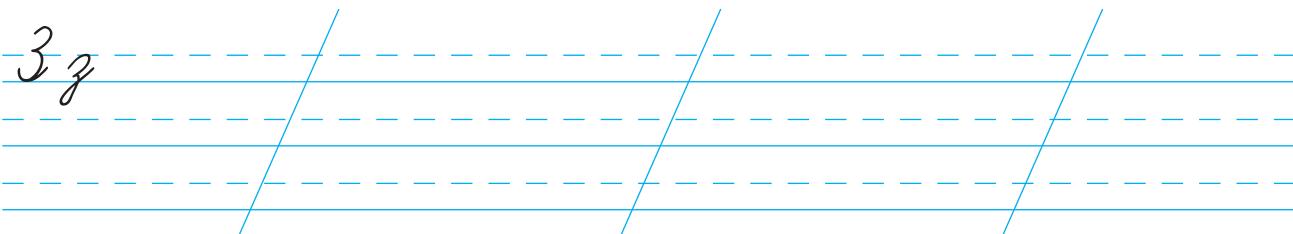

48. ЧИТАЙТЕ:

базар, захід,
золото, зразок,
зима, зуб, зебра,
зірка, ваза,
казати, казка

49. ПИШІТЬ.

50. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

Ш ш ша-шо-шу-ше-ши-ші
аш-ош-уш-еш-иш-іш
а-ша ша-аш
о-шо шо-ош
у-шу шу-уш
е-ше ше-еш
и-ши ши-иш
і-ші ші-іш

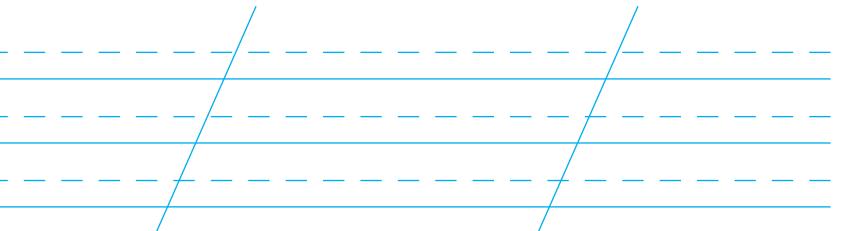
51. ЧИТАЙТЕ:

шапка, шафа,
шарф, школа,
шум, машина,
шкарпетка,
зшит, шість,
шуба

52. ПИШІТЬ.

ІІ іі

53. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

Ж ж жа-жо-жу-же-жи-жі
аж-ож-уж-еж-иж-іж
а-жа жа-аж
о-жо жо-ож
у-жу жу-уж
е-же же-еж
и-жи жи-иж
і-жі жі-іж

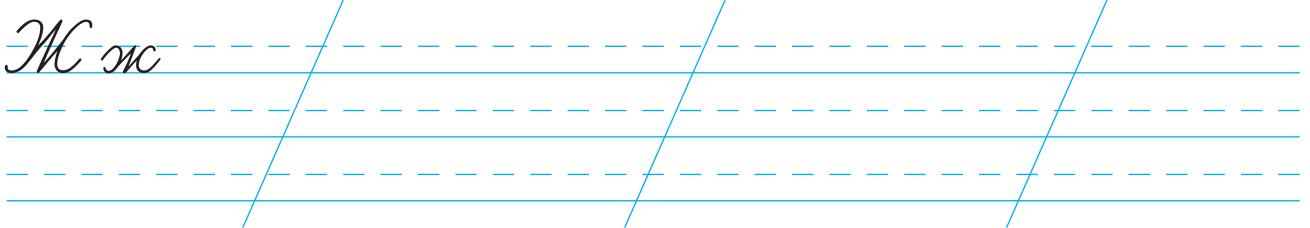
54. ЧИТАЙТЕ:

жінка, дружина,
жовтень, журнал,
журналіст, житло,
живіт, гуртожиток,
ложка, інженер,
книжка, жук

55. ПИШІТЬ.

Ж Ж

56. СЛУХАЙТЕ І ПОВТОРЮЙТЕ:

Ї її ай-ой-уй-ей-ий-ій
йо

57. ЧИТАЙТЕ:

майдан, гобой,
буївл, реїка,
кий, водій, війна,
йод, Йорданія,
Йокогама, йога,
кайот, майонез,
майбр, бульйон

УВАГА!

Усередині слова літери **я**, **ю**, **е** вживаються тільки:

1) після голосних **а**, **о**, **у**, **и**, **е**, **і** або після **ь** чи апострофа (?) як комплекс звуків [їа], [їу], [їе];

2) після приголосних **д**, **т**, **з**, **с**, **ц**, **л**, **н**, **р**, які потрібно вимовляти м'яко: [д'], [т'], [з'], [с'], [ц'], [л'], [н'], [р'].

яблуко

м'ясо

окуляри

вишня

Болонья — італійське місто.

58. ПРОЧИТАЙТЕ СЛОВА. ПІДКРЕСЛІТЬ ТІ, ЩО ПАМ'ЯТАЄТЕ БЕЗ СЛОВНИКА.

Погода, година, гід, ягода, гора, гном, гуртом;
хто, хмара, хімія, хата, пухир, хірург, хурма, хобот;
число, читач, чай, чаїник, час, частіна, чоло;
чоботи, лічба, очі, чуб, почуття;
мова, вода, виделка, вухо, ведмідь, вечеря, вікно, вітер;
фабрика, фото, фотоапарат, фотограф, графін, ферма, фірма, футбол;
сестра, спорт, сумка, сир, сметана, суп, студент, студентка, сім, рис, рись;
базар, захід, золото, зразок, зима, зуб, зебра, зірка, ваза, казати, казка;
шапка, шафа, шарф, школа, шум, машіна, шкарпетка, зошит, шість, шуба;
жінка, дружина, жовтень, журнал, журналіст, житло, живіт, гуртожиток, ложка, інженер, книжка, жук;

гудзик, гуля, ганок, гатунок, ґрунт;
лімон, лист, клас, ліс, лис, літо, лопата, молоко, клуб, леопард, лелека, лампа;
пані, пан, парк, піаніно, панорама, пума, опера, помідор, піти, тип, папка;
дитина, дід, один, дім, дамба, думка, доба, дно, радіо, мандарин, дата, діректор, думати, діяти, добрі;
це, цирк, цукор, цукерка, цунамі, цар, нація, ціна, цент, цукер;
мир, кран, трек, метр;
ріка, рукав, рама, турнір, номер, метро, море, урок, марка, карта, ракета, комета, коментар, коментатор;
так, має, очко, кут, кіт, кит, кома, міти, іти;
ні, нота, танок, наука, не, кіно, кинути, туман.